

Sygn. akt V ACa 539/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Koźma
Sędziowie:	SA Maryla Domel-Jasińska (spr.) SO del. Anna Strugała
Protokolant:	sekretarz sądowy Małgorzata Naróg

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa C. S. i F. S.

przeciwko B. N. (1) i M. N.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 21 marca 2014 r. sygn. akt I C 377/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 539/14

UZASADNIENIE

Powodowie F. S. i C. S. pozwem skierowanym przeciwko pozwany B. N. (1) i M. N. wnieśli o zasądzenie solidarnie od pozwanych kwoty 1.190.938 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 maja 2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że w dniu (...) w B. udzielili pozwanym pożyczki w wysokości 254.234 DM, kwota pożyczki została wydana, co wynika z treści umowy, której zawarcie pozwani potwierdzili, zaś zwrot

pożyczki miał nastąpić w złotych polskich wraz z odsetkami, najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia podpisania pożyczki. Powodowie podali, że ponieważ w czasie podpisania umowy pożyczki obecny był jedynie pozwany M. N., który złożył podpis pod umową i deklaracją wekslową, to ich pełnomocnik, A. S. (1), udała się wraz z E. S. i W. S. (1) do miejsca zamieszkania pożyczkobiorców w Ł., gdzie pożyczkobiorcy złożyli swoje podpisy pod umową, deklaracją wekslową oraz wystawionym przez nich wekslem in blanco, który stanowił zabezpieczenie pożyczki i mógł zostać wypełniony do kwoty odpowiadającej wysokości udzielonej pożyczki wraz z oprocentowaniem. Powodowie wskazali, że pożyczka nie została zwrócona, w związku z czym pismem z dnia 22 kwietnia 2011r. wezwali oni pozwanych do zwrotu pożyczki i wykupu weksła wypełnionego na kwotę 1.190.938 zł. Z uwagi na podjęte przez pozwanych działania powodowie zmienili termin wykupu weksła na dzień 13 maja 2011r., o czym w dniu 2 maja 2011r., zostali poinformowani pozwani i ich pełnomocnik. Pozwani nie wykupili weksła. Powodowie wskazali, że na żadaną kwotę składa się kwota udzielonej pożyczki 254.234 DM, która w przeliczeniu na EURO (wg ustawy z dnia 25 maja 2001r. o skutkach wprowadzenia w niektórych państwach członkowskich Unii Europejskiej wspólnej waluty EURO) wyniosła 129.987,78, zaś po uwzględnieniu kursu NBP na dzień 5 lutego 2003r. wyniosła 542.283,02 zł, odsetki ustawowe za 1 rok w wysokości 96.288,23 zł oraz odsetki ustawowe od dnia 5 lutego 2003r. do dnia 4 maja 2011r. w wysokości 522.367 zł.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powodów na ich rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Podnieśli zarzuty nieistnienia zobowiązania z umowy z dnia (...), gdyż nie została podpisana przez pożyczkodawców, wobec czego nie można jej uznać za zawartą, niewypłacenia pozwanym kwoty pożyczki, wypełnienie weksła w braku porozumienia wekslowego, niezgodnie z wolą wystawcy oraz ewentualnie poprzez wpisanie kwoty przekraczającej przewidzianą w umowie kwotę główną i odsetki umowne, braku okazania weksła pozwanym, a wręcz ukrywania go przez powodów przed pozwanymi, a także nie przedstawienia dokumentów wskazujących, kiedy pozwani otrzymali wezwania do wykupu weksła oraz ewentualnie przedawnienie roszczenia odsetkowego i przedawnienie roszczenia głównego ze względu na fakt, iż powodowie wielokrotnie udzielali pożyczek, co wskazuje, iż czynili to w sposób stały i trwały, wypełniając przesłanki działalności gospodarczej, jak również przedawnienie zobowiązania wekslowego. Ponadto pozwani wskazali, że w dniu 10 lutego 2000r. M. N. zawarł z M. S., działającym w charakterze pełnomocnika C. S., umowę pożyczki na kwotę 200.000 DM i z uwagi na niemożliwość spełnienia świadczenia polegającego na zwrocie pożyczki, wobec przebywania M. S. w zakładzie karnym, strony zgodziły się zabezpieczyć spłatę pożyczki poprzez sporządzenie nowego dokumentu, precyzującego zobowiązania stron oraz uwzględniającego skapitalizowane odsetki od pożyczonej kwoty. Pozwani zaprzeczyli, że w dniu (...) zawarli nową umowę pożyczki, gdyż dokument sporządzony tego dnia miał na celu zabezpieczenie spłaty pożyczki z 2000 roku. Pozwani wskazali jednocześnie, że jeżeli podpisy pod umową okażą się autentyczne, to umowa z dnia (...) ma charakter odnowienia połączonego z rozszerzeniem podmiotowym umowy z dnia 10 lutego 2000r. Nadto pozwani podali, iż w 2003 roku M. N. spłacił kwotę pożyczoną od C. S., a środki na spłatę posiadał ze sprzedaży nieruchomości w Hiszpanii.

Wyrokiem z dnia 21 marca 2014r. Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 473.441,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 maja 2008r. do dnia zapłaty oraz kwotę 22.427,40 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, oddalił powództwo w pozostałym zakresie i rozstrzygnął o nieuiszczonych kosztach sądowych.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

Pozwany M. N. prowadził interesy z synem powodów M. S.. W lutym 2000r. pozwany zawarł z M. S., działającym jako pełnomocnik C. S., umowę pożyczki na kwotę 200.000 DEM. Pożyczka została przez pozwanego spłacona.

Powód C. S. udzielił również pożyczki K. K. i L. K..

Pozwany lokował środki finansowe w akcjach i nieruchomościach.

Z uwagi na wieloletnią znajomość pozwanego M. N. z synem powodów M., powodowie C. i F. S. w dniu (...) pożyczili pozwanemu kwotę 254.234 DEM. Strony ustaliły, że zwrot pożyczki nastąpi w złotych polskich wraz z odsetkami, w terminie najpóźniej 12 miesięcy od dnia podpisania umowy. Pozwany otrzymał wskazaną w umowie kwotę w dniu

podpisania umowy. Strony w § 3 umowy ustaliły również, iż zabezpieczeniem udzielonej pożyczki będzie wystawiony przez pożyczkobiorcę weksel in blanco, który pożyczkodawca będzie mógł wypełnić do kwoty swojej należności, zgodnie z deklaracją wekslową, stanowiącą załącznik nr 1 do umowy pożyczki.

Ponieważ do powodów przyjechał jedynie pozwany M. N., tylko on podpisał się pod dokumentem umowy pożyczki i pod deklaracją wekslową, stanowiącą załącznik do umowy. Wobec braku podpisu małżonki pożyczkobiorcy, A. S. (1) wraz z W. S. (1) oraz E. S. udali się do miejsca zamieszkania pozwanych w Ł., gdzie pod drugim egzemplarzem umowy oraz deklaracją wekslową ponownie podpisał się pożyczkobiorca M. N. oraz podpisała się jego żona B. N. (1). Pozwani podpisali też weksel in blanco stanowiący zabezpieczenie udzielonej pożyczki. Umowę pożyczki oraz załącznik nr 1 do umowy w postaci deklaracji wekslowej podpisali, także pożyczkodawcy.

Pomimo prowadzonych rozmów syna powodów M. S. z pozwanym oraz zorganizowanego spotkania, pozwani nie dokonali zwrotu pożyczki.

Powodowie pismem z dnia 22 kwietnia 2011r. wezwali pozwanych do wykupu weksla wystawionego na kwotę 1.190.938 zł oznaczając termin wykupu na dzień 4 maja 2011r., a następnie wobec konieczności okazania weksla w związku ze wszczęciem postępowania przygotowawczego powodowie odroczyli termin wykupu weksla na dzień 13 maja 2011r., o czym zawiadomili pozwanych pismem z dnia 2 maja 2011r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedstawione przez strony dokumenty, których autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu. Ponadto podstawę ustaleń Sądu stanowiły zeznania świadków: A. S. (1), E. S., W. S. (1), M. S., K. K., którym to zeznaniom Sąd w całości dał wiarę, gdyż były spójne, logiczne i znajdowały uzasadnienie w treści dokumentów w postaci umów pożyczki. Sąd uznał również za wiarygodne zeznania świadków: B. N. (2), A. P., J. G., J. R., A. D. i J. S. (1), gdyż były logiczne i zgodnie potwierdzały, że pozwani znali się z synem powodów i pożyczali pieniądze, jednakże osoby te nie były świadkami zawieranych umów i ich wiedza na temat zawartych umów pożyczek i ich spłaty pochodziła wyłącznie od pozwanych. Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka A. S. (2) oraz P. M., jednakże ich zeznania zdaniem Sądu nie miały znaczenia dla ustalenia stanu faktycznego sprawy. W ocenie Sądu Okręgowego zeznania świadka T. G. były niewiarygodne, albowiem jego zeznania nie znajdują potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Sąd Okręgowy oddalił wniosek pozwanych o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka L. K., albowiem fakt zawarcia przez niego umowy pożyczki z powodem został potwierdzony prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w B. w sprawie o sygn. I C (...).

Ponadto podstawę ustaleń Sądu Okręgowego stanowiły akta sprawy 4 Ds. (...), w której umorzono postępowanie (śledztwo) wszczęte na wniosek pozwanego w sprawie o sfałszowanie weksla, zawierające m.in. opinię biegłego sądowego z dziedziny badań porównawczych pisma ręcznego i podpisów J. Ł., w której biegły jednoznacznie opiniował, że podpisy są autentycznymi podpisami zarówno powodów jak i pozwanych. Opinia ta stanowiła podstawę do umorzenia postępowania. Zażalenia pozwanych na postanowienie o umorzeniu nie uwzględniono. Wobec powyższego Sąd Okręgowy oddalił wniosek pozwanych o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego grafologa, a także o przesłuchanie biegłego, sporządzającego opinię dla potrzeb postępowania przygotowawczego, w charakterze świadka, albowiem uwzględnienie tego wniosku zmierzałoby jedynie do przedłużenia postępowania.

Sąd nie przeprowadził dowodu z przesłuchania powodów, albowiem na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2013r., pełnomocnik powodów oświadczył, że wobec stanu zdrowia powodów rezygnuje z ich przesłuchania w charakterze strony. Pełnomocnik pozwanych nie oponował temu, a podtrzymał wniosek o przesłuchanie pozwanych w charakterze strony. Ponadto na posiedzeniu w dniu 16 października 2013r., ponownie pełnomocnik powodów wniósł o pominięcie dowodu z przesłuchania powodów w charakterze strony, zaś pełnomocnik pozwanych wniósł jedynie o przesłuchanie pozwanych w charakterze strony. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z przesłuchania stron, który zgodnie z wnioskiem stron ograniczył do przesłuchania pozwanych.

Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania pozwanych o tym, że znali syna powodów w 2000r., otrzymali pożyczkę oraz lokowali środki finansowe w akcjach i nieruchomości w Hiszpanii, albowiem w tym zakresie zeznania ich były spójne z zeznaniami świadków. W ocenie Sądu I instancji zeznania pozwanych w tym zakresie, iż nie zawierali umowy

pożyczki w 2002r., a jedynie pokwitowali zawarcie umowy w 2000r. były niewiarygodne, gdyż umowa w 2000r. również była potwierdzona dokumentem. Pozwani potwierdzili, że podpisali umowę pożyczki oraz podpisali weksel, a zatem znali treść umowy i deklaracji wekslowej. Podkreślił Sąd, iż potwierdzenie już raz zawartej umowy we wskazany sposób przeczy zasadom doświadczenia życiowego.

Sąd Okręgowy na wniosek strony pozwanej przeprowadził dowód z zeznań świadków na okoliczność prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek, zwrócił się również do Sądu Rejonowego w B. oraz Sądu Okręgowego w B. o podanie czy w latach 1998-2013 toczyły się sprawy o zapłatę z powództwa C. S. i F. S.. Przeprowadzenie powyższych dowodów nie potwierdziło stanowiska pozwanych, albowiem w w/w Sądzie Okręgowym toczyła się tylko jedna sprawa z powództwa powoda o zapłatę o sygn. akt I C (...), zaś przed Sądem Rejonowym w B. też jedna sprawa o sygn. akt I (...) o zapłatę z tytułu czynszu najmu.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo było w części uzasadnione.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z treścią art.720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Ponadto umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Wskazał Sąd, iż w niniejszej sprawie powodowie wykazali, że strony w dniu (...) zawarły umowę pożyczki i pozwany M. N. otrzymał wskazaną w umowie kwotę 254.234 DEM.

Następnie Sąd Okręgowy stwierdził, iż pozwani nie udowodnili nieistnienia zobowiązania. Nie ulega wątpliwości Sądowi, że pozwani podpisali się pod umową pożyczki z dnia (...), deklaracją wekslową stanowiącą załącznik do umowy oraz wekslem. W sprawie o sygn. akt 4 Ds. (...) ustalono na podstawie opinii biegłego sądowego z dziedziny badań porównawczych pisma ręcznego i podpisów J. Ł., iż podpisy pozwanych są podpisami autentycznymi. Stanowiło to podstawę do umorzenia postępowania o sfałszowanie weksla. Ponadto fakt podpisania umowy przez pozwanych potwierdza w swoich zeznaniach świadek A. S. (1), a także pozwani nie zanegowali faktu podpisania dokumentów. Pozwani zatem w ocenie Sądu składając podpisy pod umową pożyczki znali jej treść i ją akceptowali. Zdaniem Sądu Okręgowego pozwani nie zdołali również wykazać, iż umowa nie została podpisana przez pożyczkodawców. Niewątpliwie pod treścią umowy z dnia (...) zostały złożone podpisy również pożyczkodawców i są to podpisy autentyczne, co również zostało potwierdzone przez biegłego sądowego z dziedziny badań porównawczych pisma ręcznego i podpisów.

W ocenie Sądu Okręgowego zarzut, iż pozwani nie otrzymali kwoty pożyczki, albowiem pozwani podpisali umowę jako pożyczkobiorcy nie był zasadny. Wskazał Sąd, że z treści umowy pożyczki z dnia (...) wynikało, iż przedmiotem pożyczki była kwota 254.234 DM, która zgodnie z treścią § 2 została wypłacona pożyczkobiorcy, który jednocześnie pokwitował jej odbiór. Podnoszone przez pozwanych argumenty, że są osobami zamożnymi, mieli środki finansowe i tym samym nie było powodu zawierania umowy pożyczki nie oznaczało zdaniem Sądu, iż takiej umowy z powodami nie zawarli. Podejmowana przez pozwanych próba wykazania, iż w związku ze sprzedażą nieruchomości w Hiszpanii mieli pieniądze nie dowodziła w ocenie Sądu, że nie potrzebowali kolejnych środków. Pozwany inwestował w akcje i to akcje pracownicze co oznacza, iż w danym momencie potrzebował wolne środki finansowe, które zapewnili mu powodowie. Z dołączonej do akt sprawy umowy pożyczki z dnia (...) - dokumentu, którego prawdziwości pozwani skutecznie nie zaprzeczyli - wynikało, iż doszło do zawarcia umowy pożyczki oraz do wydania przedmiotu pożyczki, co zostało potwierdzone przez pozwanych własnoręcznym podpisem.

Stwierdził również Sąd Okręgowy, że pozwani nie wykazali, iż umowa z dnia (...) stanowiła zabezpieczenie umowy pożyczki zawartej w dniu 10 lutego 2000r. pomiędzy pozwanym a powodem, w imieniu którego działał syn M.. Umowa z 2000r. została zawarta w formie pisemnej, a zatem uznał Sąd, iż nie było potrzeby zawierania po dwóch latach nowej umowy pisemnej tylko i wyłącznie dla zabezpieczenia. Ponadto stwierdził Sąd, że takie postępowanie nie znajduje logicznego uzasadnienia, albowiem w żaden sposób treść umowy z dnia (...) nie wskazuje, iż umowa ta zabezpiecza spłatę wcześniejszej pożyczki. Ponadto zdaniem Sądu pozwani winni sobie zdawać sprawę ze znaczenia podpisania

weksla in blanco i zabiegać o jego zwrot w momencie spłaty pożyczki. Tymczasem pozwani nawet nie dysponują pisemnym potwierdzeniem spłaty pożyczki. W ocenie Sądu pozwani nie wykazali, aby umowa z dnia (...) miała inny cel niż wynika to z jej treści.

Dalej wskazał Sąd Okręgowy, iż podnoszony przez pozwanych zarzut, nie otrzymania treści umowy ani nie okazania im weksla, również nie znajduje uzasadnienia w treści zebranego materiału dowodowego. Sąd na podstawie zeznań świadków A. S. (1), W. S. (1) oraz dokumentów w postaci wezwań do wykupu weksla ustalił, że pozwani znali treść umowy i nie było również żadnych przeszkód aby zapoznali się z treścią weksla. Pozwani podpisali się pod umową, a zatem w ocenie Sądu znali jej treść i jak wynika z zeznań świadków otrzymali egzemplarz umowy. Nadto podkreślił Sąd, że nawet gdyby pozwani nie dysponowali odpisem umowy to fakt ten i tak nie wpływa na ważność zobowiązania. Wezwania do wykupu weksla zostały skierowane i odebrane zarówno bezpośrednio do pozwanych, jak też ich pełnomocnika, a miejsce i termin jego przedstawienia znany był pozwanym i mogli zapoznać się z jego treścią. Nie bez znaczenia zdaniem Sądu pozostawał również fakt, iż z uwagi na zawiadomienie organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez powodów, przedmiotowy weksel był okazany i stanowił dowód w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym.

Odnosząc się do kolejnych zarzutów pozwanych wskazał Sąd Okręgowy, iż w niniejszej sprawie nie nastąpiło przedawnienie roszczenia głównego a jedynie, części odsetek. Podkreślił Sąd, że zgodnie z treścią art. 118 k.c. i art. 120 § 1 k.c. przedawnienie roszczeń wynikających z umowy pożyczki wynosi 10 lat od daty wymagalności. Ponieważ strony w § 1 umowy określiły, iż zwrot pożyczki nastąpi w terminie najpóźniej 12 miesięcy od daty podpisania umowy to przedawnienie roszczeń wynikających z przedmiotowej umowy nastąpiłoby jak wskazał Sąd 5 lutego 2013r. Ponieważ pozew został złożony do tutejszego Sądu w dniu 16 maja 2011r. zgodnie z treścią art. 123 ust. 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia został przerwany. W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie ma zastosowania trzyletni termin przedawnienia roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, albowiem roszczenie powodów nie wynika z prowadzenia przez nich takiej działalności. Wskazał Sąd, iż kodeks cywilny nie zawiera definicji działalności gospodarczej, stąd pomocna przy ustaleniu tego pojęcia jest definicja zawarta w art. 2 u.s.d.g. zgodnie z którą „działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpowszechnianie i wydobywanie kopaliny ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły” oraz stanowisko judykatury, przyjmujące, że działalność gospodarczą wyróżniają pewne specyficzne właściwości, do których należy zaliczyć zawodowy, a więc stały charakter, związaną z nim powtarzalność podejmowanych działań, podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania oraz uczestnictwo w obrocie gospodarczym (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 117/91, OSNC 1992, nr 5, poz. 65). Działalność jak podkreślił Sąd powinna mieć charakter zarobkowy, tym samym oznacza to, że nie może to być działalność nastawiona na zaspokajanie własnych potrzeb działającego ani działalność typu non profit, lecz działalność ukierunkowana na uzyskiwanie dochodów, a więc prowadzona odpłatnie, z zamiarem osiągnięcia zysku, stanowiącego zwykle źródło utrzymania przedsiębiorcy. Stwierdził Sąd, iż o działalności gospodarczej można mówić wtedy, gdy jest ona prowadzona w sposób zorganizowany, a więc nie ma charakteru przypadkowego i nastawiona jest na masowe, a nie tylko indywidualne działanie (C. Kosikowski (w:) A. Pawłowski, Ustawa o swobodzie..., op. cit., s. 26; K. Piasecki (w:) K. Piasecki, Komentarz, s. 240; W. Popiołek (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2008, s. 215 i n.; Z. Radwański, Prawo cywilne, 2007, s. 208, 210, ; J. Frąckowiak (w:) System prawa prywatnego, t. 1, s. 1104; W.J. Katner (w:) M. Pyziak-Szafnicka, Komentarz, 2009, s. 407 i n). Dalej wskazał Sąd, iż najczęściej sposób zorganizowania działalności gospodarczej przybiera postać przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55 k.c., natomiast istotną cechą działalności gospodarczej jest ciągłość i powtarzalność podejmowanych czynności oraz prowadzenie jej w sposób planowy. Stanowi to o stabilności funkcjonowania przedsiębiorcy i jest odwrotnością działania chwilowego, okazjonalnego czy dorywczego (por. J. Odachowski, Ciągłość działalności gospodarczej, Glosa 2003, nr 10, s. 30 i n.; W. Popiołek (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, 1.1, 2008, s. 216; W.J. Katner, Prawo cywilne..., op. cit., s. 47; tenże (w:) M. Pyziak-Szafnicka, Komentarz, 2009, s. 408). Wobec powołanego wyżej ugruntowanego stanowiska doktryny stwierdził Sąd, iż nie sposób uznać za zasadne stanowisko pozwanych, że powodowie prowadzili działalność gospodarczą polegającą na udzielaniu pożyczek, w związku z czym ich roszczenie wynikające z umowy z dnia (...) uległo trzyletniemu terminowi przedawnienia. Wykazane przez pozwanych okoliczność, iż powód C. S. udzielił kilku

pożyczek tj. dwóch pożyczek pozwanemu (w 2000 i 2002r.), zawarł umowę pożyczki z L. K., a także za pośrednictwem M. S. pożyczał pieniądze K. K. nie dowodzi zdaniem Sądu, iż prowadził działalność gospodarczą polegającą na udzielaniu pożyczek. Zważył Sąd Okręgowy, iż powodowie są osobami zamożnymi, pożyczali pieniądze ograniczonej liczbie osób i to nie postronnym osobom, lecz należącym do ścisłego grona znajomych. Trudno w ocenie Sądu dopatrywać się w działaniu powoda (czy też powodów) działalności ciągłej, zawodowej czy też działalności planowej, a w żadnym wypadku działalność ta -udzielanie pożyczki- nie miała charakteru masowego. Nie zachodziły zatem przesłanki do uznania, że udzielenie przez powodów pozwanym w dniu (...) pożyczki dokonane było związku z prowadzoną przez nich działalnością gospodarczą.

Za zasadny Sąd Okręgowy uznał zarzut przedawnienia odsetek, albowiem zgodnie z treścią art. 118 k.c. odsetki jako świadczenia okresowe przedawniają się z upływem 3 lat, a zatem odsetki za okres od udzielenia pożyczki do dnia 15 maja 2008r. (wobec wniesienia powództwa do Sądu Okręgowego w B. w dniu 15 maja 2011 r.) uległy przedawnieniu.

Zaznaczył również Sąd, iż zabezpieczeniem udzielonej pożyczki był zgodnie z treścią § 3 weksel własny in blanco, który zgodnie z załączoną deklaracją wekslową, powodowie mieli prawo wypełnić na sumę odpowiadającą kwocie wymagalnych zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy pożyczki wraz z jej oprocentowaniem. Powodowie zatem, wobec braku zwrotu pożyczki wypełnili weksel i wezwali pozwanych do jego wykupu. Wskazał Sąd, iż roszczenie z weksla własnego in blanco przeciwko wystawcy ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia płatności weksla, nie zaś od dnia jego wystawienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2003r. I CKN 434/01, Lex nr 137623). Zatem nie znajdował w ocenie Sądu uzasadnienia zarzut pozwanego, iż nastąpiło przedawnienie zobowiązania wekslowego uregulowanego w treści art. 70 prawa wekslowego. Zgodnie bowiem z treścią art. 70 w zw. z art. 103 i 104 prawa wekslowego roszczenia wekslowe przeciwko wystawcy weksla własnego przedawniają się z upływem trzech lat, licząc od dnia płatności, a dzień płatności ustala się wyłącznie na podstawie treści weksla, z którego wynika, że termin płatności został ustalony na dzień 4 maja 2011r. Wobec powyższego stwierdził Sąd, że przedawnienie zobowiązania wekslowego nastąpiłoby dopiero 4 maja 2014r. Ponadto wskazał również Sąd, że uprawnienie do uzupełnienia weksla nie ulega przedawnieniu i strony zgodnie z treścią podpisanej deklaracji wekslowej ustaliły, że powodowie mogą ustalić datę płatności weksla według swojego uznania. Powyższe oznacza, że wypełnienie weksla w zakresie oznaczenia daty jego płatności na dzień 4 maja 2011r. nastąpiło zgodnie z zawartym porozumieniem stron. Zdaniem Sądu weksel został wypełniony niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej, gdyż kwota na jaką został wypełniony nie odpowiadała wysokości udzielonej pożyczki, albowiem kwota pożyczki została przez powodów przeliczona wg kursu na dzień 5 lutego 2003r. oraz doliczone do niej zostały odsetki za okres od 2002r., do 2011r., a podstawę orzeczenia stanowiły przepisy dotyczące umowy pożyczki.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 720 § 1 k.c. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 473.441,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 maja 2008r. do dnia zapłaty a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Z uwagi, iż pożyczka została udzielona w markach niemieckich Sąd Okręgowy dokonał przeliczenia kwoty pożyczki w wysokości 254.234 DEM zgodnie z treścią ustawy z dnia 25 maja 2001r. o skutkach wprowadzenia w niektórych państwach członkowskich Unii Europejskiej wspólnej waluty euro (Dz.U. 2001.63.640) określającej kurs przeliczeniowy 1 EURO 1, (...) DEM, co stanowi 129.987,78 EURO kwoty pożyczki, zaś średni kurs EURO wg NBP na dzień udzielenia pożyczki tj. na dzień (...) wynosił 3,6422 zł co dało kwotę pożyczki 473.441,49 zł. W ocenie Sądu Okręgowego błędne było przeliczenie przez stronę powodową kwoty udzielonej pożyczki wg kursu NBP na dzień 5 lutego 2003r., albowiem była to prawdopodobna data spłaty pożyczki. Jak podkreślił Sąd Okręgowy zgodnie z treścią umowy pożyczka miała być spłacona w złotych polskich wraz z odsetkami najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia podpisania umowy, mogła zatem zostać spłacona wcześniej. Pozwani zobowiązani byli do zwrotu tej samej ilości pieniędzy, która została im pożyczona wraz z odsetkami, a zatem kurs przeliczenia marek niemieckich jak wskazał Sąd winien nastąpić według daty zawarcia umowy. Ponieważ stopa odsetek nie została z góry oznaczona Sąd Okręgowy na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. zasądził kwotę pożyczki z ustawowymi odsetkami, z uwzględnieniem przedawnienia od dnia 16 maja 2008r.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. zasądzając od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 22.427,40 zł tytułem zwrotu poniesionych przez nich kosztów procesu. Ponieważ powodowie

wygrali sprawę w 40% w takim stosunku uprawnieni zostali do zwrotu poniesionych kosztów w wysokości opłaty sądowej w kwocie 59.677 zł oraz kosztów pełnomocnika w wysokości 7.217 zł, z uwzględnieniem obowiązku pokrycia 60% kosztów pełnomocnika strony pozwanej. Ponadto uwzględniając stosunek wygrania sprawy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zasądził odpowiednio solidarnie od powodów na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w B. kwotę 367,68 zł i solidarnie od pozwanych na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w B. kwotę 245,12 zł tytułem kosztów sądowych w sprawie.

Pozwani złożyli apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w części tj. w zakresie punktu 1 oraz punktów 3 i 5 wyroku.

Skarżący zarzucili naruszenie przepisów postępowania, które miały istotny wpływ na wynik postępowania a mianowicie naruszenie:

- przepisu art. 278 § 1, 235 § 1, 254 § 1 k.p.c. oraz art. 227 i 217 § 1 i 3 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku dowodowego pozwanych o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu pisma ręcznego, z powołaniem na zbędność przeprowadzenia wskazanego dowodu z uwagi na poczynienie ustaleń w oparciu o dopuszczony w charakterze dowodu dokument w postaci opinii biegłego, wydanej na potrzeby innego postępowania, oraz uznanie, że przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego skutkowałoby jedynie przedłużeniem postępowania, podczas gdy pozwani już w odpowiedzi na pozew sformułowali wniosek o przeprowadzenie tego dowodu, kwestionowali zarówno prawdziwość podpisów powodów na dokumentach datowanych na dzień 5 lutego 2002 roku jak i ustalenia w tym zakresie płynące z akt postępowania karnego, w szczególności zaś z dokumentu w postaci opinii biegłego sporządzonej na potrzeby w/w postępowania. Oddalenie wniosku dowodowego skutkowało naruszeniem zasady bezpośredniości i pozbawieniem pozwanych określonych uprawnień procesowych oraz doprowadziło do błędnych ustaleń stanu faktycznego,

- przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych, nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie tj. uznanie budzącego wątpliwości dokumentu - opinii biegłego z zakresu pisma ręcznego J. Ł. - podczas gdy ustalenia wyrażone w tym dokumencie kwestionowane były zarówno w toku postępowania, na którego potrzeby został sporządzony jak i w niniejszym postępowaniu i nieuprawnione było przesądzanie, bez odwołania się do wiadomości specjalnych, kwestii słuszności dokumentu - opinii biegłego J. Ł. oraz kwestii prawdziwości podpisów powodów nową pożyczki z 5 lutego 2002 roku i deklaracją wekslową,

- przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych, nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie tj. uznanie, że powodowie podpisali dokumenty datowane na dzień 5 lutego 2002 roku (umowy pożyczek i deklaracje wekslowe) podczas gdy pobieżna nawet analiza złożonych pod dokumentami podpisów w świetle materiału porównawczego, zgromadzonego w aktach sprawy karnej, pozwala stwierdzić, że różnią się one od siebie w znacznym stopniu, a nadto zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje jednoznacznej odpowiedzi na to, czy podpisy te są autentycznymi podpisami powodów,

- przepisu art. 227 i 217 § 1 i 3 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku dowodowego pozwanych o przeprowadzenie dowodu z dokumentów dotyczących umowy pożyczki zawartej przez powodów z T. G., z uwagi na to, że przeprowadzenie powyższego dowodu skutkowałoby jedynie przedłużeniem postępowania, podczas gdy przeprowadzenia powyższego dowodu pozwani żądali niezwłocznie po uzyskaniu informacji o istnieniu takich dokumentów, a nadto był to dowód istotny dla wykazania prawdziwości twierdzeń pozwanych o prowadzonej przez powodów działalności gospodarczej. Pozwani wnieśli jednocześnie o zobowiązanie świadka T. G. do przedstawienia wskazanych dokumentów, czego Sąd I instancji zaniechał a co skutkowało, m.in. uznaniem zeznań tego świadka za niewiarygodne,

- przepisu art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie tj. uznanie za niewiarygodne zeznań świadka T. G. oraz że nie znajdują one potwierdzenia w zebranym materiale dowodowym, podczas gdy zeznania świadka były wewnętrznie spójne i brak jest podstaw do uznania aby świadek konfabulował. Jednocześnie Sąd I instancji nie wskazał, w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, przyczyn dla których odmówił

wiarygodności zeznaniom świadka i oczekiwał „potwierdzenia” wynikających z nich okoliczności w dodatkowym materiale dowodowym. Nie wskazał także dowodów zgromadzonych w sprawie, z którymi rzezone zeznania miałyby znajdować się w sprzeczności, co uniemożliwia kontrolę prawidłowości rozumowania Sądu I instancji w toku kontroli instancyjnej,

- przepisu art. 231 k.p.c. oraz art. 227 i 217 § 1 i 3 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku dowodowego pozwanych o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka L. K. z uwagi na ustalenie wszelkich okoliczności, których ustaleniu miało służyć przeprowadzenie dowodu, w oparciu o inny materiał dowodowy, podczas gdy pozwani żądali przeprowadzenia dowodu także na okoliczności nie wynikające z wyroku Sądu Okręgowego w B., Wydział I Cywilny o sygnaturze akt I C (...) ani z innych dokumentów zgromadzonych w aktach w/w postępowania, to jest na okoliczność pożyczania przez powodów pieniędzy także innym niż świadek osobom oraz źródeł wiedzy L. K. o możliwości zaciągania pożyczek u powodów. Ustalenie tych okoliczności służyć miało wykazaniu prowadzenia przez powodów działalności gospodarczej,

- przepisu art. 217 § 1 i 3 k.p.c., art. 233 § 1 i 2 k.p.c., art. 302 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie oraz błędne uznanie, że pozwani wnieśli o ograniczenie dowodu z przesłuchania stron do przesłuchania strony pozwanej, podczas gdy pozwani złożyli wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron już w odpowiedzi na pozew, wniosku tego nigdy nie cofnęli ani nie ograniczyli i brak jest zarówno w protokołach rozpraw jaki i w pismach procesowych podstaw do uznania, że pominięcie przesłuchania strony powodowej nastąpiło na zgodny wniosek stron. Z uwagi na przebieg postępowania, Sąd I instancji władny był pominąć dowód z przesłuchania strony powodowej jedynie w oparciu o przepis art. 302 § 1 k.p.c. i wywieść z powyższego wnioski, zgodne z dyspozycją przepisu art. 233 § 2 k.p.c., co znaleźć powinno wyraz w uzasadnieniu orzeczenia zgodnie z przepisem art. 328 § 2 k.p.c., czego Sąd ten zaniechał, a co miało wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia,

- przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych, nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie, tj. uznanie, że zawarta została, w dniu 5 lutego 2002 roku, umowa pożyczki pomiędzy pozwanymi a powodami, podczas gdy powodowie nie złożyli na umowie swoich podpisów i nigdy nie złożyli pozwanym oświadczenia woli niezbędnego do zawarcia umowy pożyczki w dniu 5 lutego 2002 roku ani później, a nadto z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że pozwani nie złożyli w dniu 5 lutego 2012 roku podpisów pod dokumentami, z których roszczenie swoje wywodzi strona powodowa,

- przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie, tj. uznanie, że umowa z 5 lutego 2002 roku nie miała charakteru odnowienia połączonego ze zmianą zakresu podmiotowego umowy z 2000 roku oraz uwzględnieniem zabezpieczenia oraz, że pozwani otrzymali od powodów kwotę wskazaną w dokumencie, podczas gdy intencją stron sporządzających dokument było rozszerzenie zakresu podmiotowego umowy z 2000 roku, zmiana terminu zwrotu pożyczonej kwoty, uregulowanie kwestii odsetek umownych oraz uwzględnienie zabezpieczenia w formie weksla, które to intencje znajdują potwierdzenie nie tylko w zeznaniach świadków i przesłuchaniu strony pozwanej ale, także w zasadach logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego oraz wpisują się w ustalony, w niekwestionowanym zakresie, stan faktyczny. Pozwani nigdy nie otrzymali od powodów kwoty wynikającej z umowy, z której powodowie wywodzą swoje roszczenie,

- przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie tj. uznanie, że powodowie nie trudnili się prowadzeniem działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek, gdyż ich działalność nie miała charakteru masowego, zawodowego, ciągłego i planowego i pożyczali oni pieniądze ograniczonej liczbie osób należących do ścisłego grona znajomych, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, że udzielali oni wielu pożyczek licznym osobom nieznanym osobiście, także za pośrednictwem pełnomocników, a działalność ta nastawiona była na osiąganie zysku z posiadanego kapitału. Powyższe skutkowało naruszeniem przepisu art. 118 k.c. i uznaniem, że roszczenie powodów nie uległo przedawnieniu, podczas gdy jako roszczenie związane z prowadzoną działalnością gospodarczą uległo przedawnieniu z upływem lat trzech,

- przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie tj. danie pełnej wiary zeznaniom świadków M. S., W. S. (2) i A. S. (1) podczas gdy zeznania w/w świadków nie posiadają niemal żadnej wartości dowodowej, jako pochodzące od osób bliskich względem powodów, bezpośrednio zaangażowanych w prowadzoną przez powodów działalność gospodarczą, polegającą na udzielaniu pożyczek, a nadto sprzeczne są z zeznaniami bezstronnych świadków,

- przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie tj. uznanie, że z uwagi na to, że wiedza świadków B. N. (2), A. P., J. G., J. R., A. D. i J. S. (1), pochodzi od pozwanych, nie można w oparciu o ich zeznania czynić istotnych ustaleń w sprawie, podczas gdy zeznania te były wewnętrznie i wzajemnie spójne. Wiedzę o zobowiązaniach pozwanych, posiadali świadkowie na długo przed powstaniem niniejszego sporu i należało wywieść wniosek, że zeznania ich potwierdzają w pełni stan faktyczny prezentowany przez pozwanych,

- przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie tj. uznanie, że celem zaciągnięcia rzekomej pożyczki z dnia 5 lutego 2002 roku miał być zakup przez pozwanego nieruchomości w Hiszpanii, podczas gdy ze zgromadzonych w sprawie dowodów wynika, że w tej dacie pozwany był już właścicielem wzmiankowanych nieruchomości i w związku z powyższym, oraz ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w postaci zeznań podatkowych, brak jest logicznych podstaw dla uznania, że w roku 2002 zmuszony był zaciągać kolejne zobowiązanie,

- ponadto na wypadek nieuwzględnienia powyższych zarzutów pozwani podnieśli zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną i wybiórczą ocenę zebranego materiału dowodowego i powzięcie błędnych ustaleń faktycznych nieopartych dowodami zgromadzonymi w sprawie, tj. uznanie, że powodowie wypłacili kwotę pożyczki pozwany na podstawie dokumentu umowy datowanego na 5 lutego 2002 roku podpisanego przez oboje pozwanych, oraz że pozwani podpisali się na drugim egzemplarzu tej samej umowy, podczas gdy jak wynika z częściowo prawidłowych ustaleń Sądu I instancji, znajdujących oparcie w zeznaniach świadków A. S. (1), M. S. i W. S. (1) oraz oświadczeniach samych powodów zawartych w pozwie, powodowie wręczyli środki pieniężne jedynie M. N. na podstawie innej zawartej jedynie z nim, w dniu 5 lutego 2002 roku, umowy pożyczki, niezabezpieczonej wekslem przedstawionym w niniejszym postępowaniu, oraz niepodpisanej przez B. N. (1). Nadto jak wynika z zeznań świadków i dowodu z przesłuchania stron pozwani nie podpisali się wspólnie na drugim egzemplarzu umowy zawartej przez M. N., a na zupełnie nowej umowie przygotowanej przez A. S. (1). Jako, że powodowie nie dochodzą roszczeń opartych na umowie z dnia 5 lutego 2002 roku zawartej jedynie z M. N., a na umowie zawartej z M. N. i B. N. (1), oraz na wekslu stanowiącym jej zabezpieczenie, to zgodnie z przywołanymi dowodami i oświadczeniami powodów należy uznać, że nie wykonali oni zobowiązania wynikającego z umowy w postaci wypłaty kwoty pożyczki, a wobec powyższego roszczenie o zwrot kwoty pożyczki im nie przysługuje.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wnieśli o zmianę wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, w zaskarżonej części, wobec nierozpoznania przez Sąd I instancji istoty sprawy, ewentualnie skarżący wnieśli o zmianę wyroku Sądu I instancji w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kosztów postępowania w postępowaniu apelacyjnym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zwążył:

Apelacja pozwanych nie zasługiwała na uwzględnienie, gdyż podniesione w niej zarzuty nie były zasadne.

Sąd Okręgowy nie dopuścił się wskazanych przez skarżących naruszeń prawa procesowego, poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i dokonał właściwej ich oceny prawnej.

Rozstrzygnięcie sprawy nie wymagało, w ocenie Sądu Apelacyjnego, przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego pismoznawcy dla potwierdzenia bądź wykluczenia autentyczności podpisów powodów pod treścią dokumentu w postaci umowy pożyczki z dnia 5 lutego 2002 r. w sytuacji, gdy pozwani nie negowali faktu podpisania takiej umowy, a co za tym idzie, nie kwestionowali treści podpisanego przez nich dokumentu, w tym także określenia w nim powodów, jako dających pożyczkę (k. 5). Pozwani byli świadkami w dacie podpisywania umowy z dnia 5 lutego 2002 r., jak również weksla in blanco i deklaracji wekslowej (k. 6, k. 12) z kim umowę pożyczki zawarli. Opinia biegłego J. Ł., sporządzona w postępowaniu przygotowawczym, w sprawie 4 Ds. (...), stanowiła w rozpoznawanej sprawie dowód z dokumentu prywatnego, podlegający ocenie Sądu I instancji tak samo, jak inne przeprowadzone dowody. Dowód ten w zestawieniu z innymi dowodami, w tym przede wszystkim z dowodami z dokumentów, potwierdzał częściową zasadność powództwa. W sytuacji gdy pozwani nie kwestionowali podpisania dokumentu umowy pożyczki z 5 lutego 2002 r., a jedynie twierdzili, że dokument ten miał stanowić dowód potwierdzający zawarcie wcześniej zawartej umowy pożyczki pomiędzy powodem a pozwanym, tj. umowy pożyczki z 2000 r., a nie dowód zawarcia nowej umowy pożyczki, kwestionowanie autentyczności podpisów powodów należało uznać za element taktyki obrończej pozwanych, nie mający istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, zwłaszcza gdy zważy się, że oprócz pisemnej umowy z 5 lutego 2002 r. pozwani dla zabezpieczenia wykonania swojego zobowiązania, wynikającego z tej umowy, podpisali weksel in blanco oraz deklarację wekslową, upoważniając nie kogokolwiek, ale właśnie powodów do wypełnienia weksla.

Zasadnie uznał Sąd Okręgowy, że twierdzenia pozwanych o tym, iż podpisana przez nich umowa z dnia 5 lutego 2002 r. stanowiła zabezpieczenie wykonania umowy zawartej w dniu 10 lutego 2000 r. pomiędzy powodem, jako pożyczkodawcą reprezentowanym przez M. S. i pozwanym, jako pożyczkobiorcą, nie były wiarygodne i nie znajdowały logicznego uzasadnienia.

Oceny tej nie zmienia wyrażony w apelacji pogląd, iż umowa z 10 lutego 2000 r., została zawarta przez pełnomocnika, a więc zachodziła obawa kwestionowania zakresu pełnomocnictwa, czy też jego udzielenia w ogóle, jak również treść i forma tej umowy mogła sugerować, że nie jest to umowa a jedynie potwierdzenie zawarcia umowy w formie oświadczenia pożyczkobiorcy.

Trafnie uznał Sąd I instancji, że brak w treści pisemnej umowy z dnia 5 lutego 2002 r. jakiegokolwiek odniesienia do wcześniej zawartej umowy z dnia 10 lutego 2000 r., przeczył twierdzeniom pozwanych o tym, że umowa z 5 lutego 2002 r. miała na celu wyłącznie zabezpieczenie wykonania umowy z dnia 10 lutego 2000 r., stanowiąc jedynie potwierdzenie zawarcia tej umowy bądź też odnośnie zobowiązania z 2000 r. Potwierdzenie zawarcia umowy z 2000 r. nie wymagało zawierania nowej umowy pożyczki, zaś zabezpieczenie wykonania zobowiązania z umowy z 2000 r. mogło sprowadzić się li tylko do podpisania weksla in blanco i deklaracji wekslowej.

Odnowienie zobowiązania z 2000r. w postaci umowy pożyczki z (...) w ogóle nie miało miejsca, gdyż istotną przesłanką w rozumieniu art. 506 § 1 k.c. jest to, ażeby oświadczenia woli obu stron miały na celu umorzenie dotychczasowego zobowiązania poprzez wykreowanie nowego zobowiązania. Umowa pożyczki z (...) w celu umorzenia dotychczasowego zobowiązania pozwanych nie uzewnętrzniała.

Fakt spłaty pożyczki zaciągniętej w 2000r. pozostawał bez wpływu na istnienie zobowiązania pozwanych, wynikającego z umowy zawartej z powodami w dniu (...) Pozwani nie przedstawili bowiem wiarygodnych dowodów na wskazywany przez siebie cel podpisania umowy z dnia (...)

Zarzuty dotyczące braku przesłuchania powodów przez Sąd I instancji nie mogły odnieść zamierzonego skutku, gdyż dowód z przesłuchania stron ma charakter fakultatywny, zaś Sąd może dopuścić ten dowód po wyczerpaniu środków dowodowych lub w przypadku ich braku, gdy pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Nadto art. 302 § 1 k.p.c. dopuszcza możliwość przesłuchania tylko jednej ze stron.

Nie znalazła poparcia zarówno w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, jak i w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym teza pozwanych o tym, iż powodowie prowadzili nieewidencjonowaną działalność gospodarczą,

polegającą na udzielaniu pożyczek różnym osobom fizycznym i spółkom, w konsekwencji czego roszczenie dochodzone pozwem uległo trzyletniemu przedawnieniu, jako roszczenie związane z prowadzeniem poprzez powodów działalność gospodarczej (art. 118 k.c.). Wbrew twierdzeniom pozwanych ani postępowanie dowodowe przeprowadzone przed Sądem I instancji, ani uzupełniające postępowanie dowodowe, przeprowadzone przed Sądem Apelacyjnym, nie dało dostatecznych podstaw do ustalenia, że powodowie prowadzili działalność gospodarczą, polegającą na udzielaniu pożyczek.

Sąd Okręgowy trafnie wskazał na pojęcie „działalności gospodarczej”, którego nie definiuje kodeks cywilny, a określa judykatura i orzecznictwo Sądu Najwyższego, zaś na gruncie prawa publicznego definiuje art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2010r., nr 220, poz. 1447). Działalność gospodarczą charakteryzują cechy, które stanowią: profesjonalny charakter, powtarzalność podejmowanych działań, uczestnictwo w obrocie gospodarczym, podporządkowane regułom gospodarki rynkowej, m. in. działaniu w celu osiągnięcia zysku. Trafnie też podkreślił Sąd I instancji, powołując się na poglądy przedstawicieli doktryny, że o działalności gospodarczej można mówić wtedy, gdy jest ona prowadzona w sposób zorganizowany, a więc nie ma charakteru przypadkowego i nastawiona jest na masowe, a nie tylko indywidualne działanie.

Z zeznań świadków M. K., J. W., J. S. (2), i dokumentacji, podlegającej kontroli organów skarbowych, wynikało, że powodowie będący wspólnikami i akcjonariuszami różnych spółek prawa handlowego, udzielali pożyczek tym spółkom oraz spółkom zależnym, zaś tego rodzaju działania są w obrocie gospodarczym dopuszczalne i nie stanowią o prowadzeniu przez wspólników bądź akcjonariuszy odrębnej działalności gospodarczej. Powodowie nie prowadzili zatem działalności gospodarczej, polegającej na udzielaniu pożyczek nieograniczonej liczbie osób, takiej działalności też nigdzie nie reklamowali oficjalnie, ani też nieoficjalnie. W toku postępowania przed Sądem Okręgowym ustalono, że powodowie oprócz dwóch pożyczek udzielonych pozwany pożyczycy jeszcze pieniądze K. K. i L. K.. W postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym potwierdzono udzielenie pożyczki G. B. (1) i L. C. (1), na potrzeby finansowe prowadzonej przez nich działalności gospodarczej (zeznania świadka L. C. – k. 804-806 i zeznania G. B. - k. 1027-1027v), a także M. B., z uwagi na jego przejściowe kłopoty finansowe w prowadzonej działalności gospodarczej (k. 1014). Przyjęcie udzielenia pożyczki także świadkowi T. G., pozwala na ustalenie udzielenia przez powodów 7 pożyczek na rzecz osób fizycznych, tj. znajomych syna powodów M. i J. S. (2). Osoby, którym powodowie udzielili pożyczek nie były osobami „z ulicy”, jak zeznał świadek M. K., lecz znajomymi i powiązаныmi towarzysko z członkami rodziny powodów.

W tym stanie rzeczy brak było podstaw do poczynienia pozytywnych ustaleń w zakresie zawodowej, prowadzonej w sposób zorganizowany, nastawionej na masowe działanie i cel zarobkowy działalności gospodarczej powodów, polegającej na udzielaniu pożyczek, z co za tym idzie do przyjęcia, że roszczenie powodów podlegało trzyletniemu przedawnieniu na podstawie art. 118 k.c.

Wobec braków uzasadnionych podstaw do uwzględnienia zarzutów i wniosków skarżących należało apelację oddalić, w oparciu o art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 98 i 99 k.p.c., z uwzględnieniem regulacji zawartych w § 6 pkt. 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm).